

Oponentský posudek na práci :
Júlia Berthótyová
Contribution à l'étude de la concurrence entre
l'article défini et l'adjectif démonstratif
Diplomová práce
2007

Předložená práce nabízí již v samém názvu to, že bude představovat, interpretuji-li to správně, „příspěvek ke studiu konkurence mezi určitým členem a demonstrativním adjektivem“, tedy že se bude zabývat různými typy anaforických vztahů jako např. :

Un chat est entrée dans la chambre. (Ce siamois + ?*Le siamois)...

neboť je jasné, že jiných možností je poskrovnu (zjednodušeně řečeno deixis se vylučuje s generickou designací : (*Le + *Ce*) *chat est un carnivore.*) Jde tedy o velmi slibné zadání, které však není bohužel naplněno – v práci totiž postrádám autorčinu analýzu vlastních příkladů, ať konstruovaných nebo přejatých z určitého korpusu. Je to o to více škoda vzhledem k tomu, že autorka prostudovala značný objem příslušné literatury. Po rozboru pozoruhodné práce H. Manuélian mi chybí alespoň jedna kapitola věnovaná vlastnímu zkoumání. Potud tedy má zásadní výtka k celkovému pojetí.

Mé další připomínky a výhrady chápu zejména jako základ k diskusi při obhajobě.

1. Množství rozebíraných prací, zejména jsou-li metodologicky navzájem jen obtížně slučitelné, vede někdy autorku k používání málo známých a blíže nedefinovaných termínů : (*extensité*, str. 10 a *passim*), *focalisation* jako rys (*trait*), str. 18, *fléchage*, str. 30, *contraste de domaine à domaines*, str.29,30, *association has a association thêta* na str. 50, apod. Někdy mi uniká smysl celé pasáže, jako např. odkaz na Wagner-Pinchon na str. 15.
2. Nerozumím smyslu prvního odstavce na str. 27 : „...Les emplois anaphoriques ne sont pas sans intérêt pour nous, car ce sont les emplois dans lesquels le démonstratif entre en concurrence avec l'article défini...“ Vždyť to má být předmětem zkoumání!?
3. Občas mám pocit, že se výklad tak trochu ocitá v kruhu – jako příklad lze uvést třetí odstavec na str. 32, který je vlastně opakováním prvního odstavce ze str. 16. Závěr kapitoly 4.1 na str. 40 přináší jen velmi vágní konstatování, že „Les deux éléments ne sont substituables que dans certains cas relativement rares. Et s'ils le sont, le plus souvent les effets produits diffèrent l'un de l'autre.“ (?)
4. Pokud jde o klasifikaci H. Manuélianové, musí být založena na nějakých teoretických východiscích, nelze si asi dost dobře představit, že „elle a analysé un corpus pour établir une classification sémantique des emplois du démonstratif“ (str. 45) a že „cette classification est basée essentiellement sur l'analyse du corpus“ (str. 48). Korpus dodává data na podporu určité teorie, bez ní jsou neupotřebitelná. Na str. 56 je sice poznámka : “les résultats obtenus ont confirmé certaines présuppositions théoriques“, ale tu by bylo potřeba rozvést.
5. Na str. 64 se tvrdí, že „Il (sc. Corblin) inclut également parmi les reclassifications les rapports d'hyponymie ou d'hyperonymie que Manuélian met à part“. V tabulce převzaté z Manuélianové na str. 50 však hyponymie a hyperonymie figuruje (nepochybně správně) pod „utilisation coréférentielle anaphorique“, navíc i diplomantka vysvětluje pojetí reklasifikace u Manuélianové na str. 63-64. Přes veškerou svou snahu tomu nejsem schopen porozumět.
6. Závěrečná partie na str. 67-68 je velmi překvapivá : komentuje se zde jen první „contrainte“ ze seznamu na str.55-56, ale ta se vlastně tématu netýká, neboť tu nikdy nemůže jít o konkurenci v používání určitého členu a demonstrativa?! Právě ty další jsou relevantní, ale na ně již autorce patrně nezbyl čas.

Na závěr tedy musím konstatovat, že tento slibný projekt zůstal někde na půli cesty. Věřím, že se diplomantce podaří při obhajobě vysvětlit některá výše zmíněná sporná místa.

Praha, 16. 1. 2007

Jaroslav Štichauer
Oponent

